



سرانجام نوه امیرکبیر/ شاه ایرانی که به سفارت روس پناه برد

۲۵ تیر ۱۲۸۸ به دنبال فتح تهران توسط نیروهای وفادار به مشروطه و تشکیل مجلس عالی، محمدعلی شاه، پادشاه قاجار و نوه دختری امیرکبیر از سلطنت عزل شد.

۲۵ تیر ۱۲۸۸ به دنبال فتح تهران توسط نیروهای وفادار به مشروطه و تشکیل مجلس عالی، محمدعلی شاه، پادشاه قاجار و نوه دختری امیرکبیر از سلطنت عزل شد. خبرگزاری فارس: سرانجام نوه امیرکبیر/ شاه ایرانی که به سفارت روس پناه برد Tweet به گزارش خبرنگار فرهنگی، روز 25 تیر 1288 محمدعلی شاه قاجار با ورود به باغ سفارت روسیه در منطقه زرگنده، رسماً از روس‌ها تقاضای پناهندگی سیاسی کرد.

این رویداد یک سال پس از به توپ بستن ساختمان مجلس و 2 ماه قبل از فرار وی از ایران به وقوع پیوست.

محمدعلی شاه قاجار پس از به دست گرفتن قدرت، همواره از روس‌ها حمایت می‌کرد و آنان نیز به او کمک می‌کردند. در جریان به توپ بستن مجلس نیز، فرمانده قشون ایران را لیاخوف روسی برعهده داشت.

از این رو، وقتی که آزادی خواهان تهران را فتح کردند، محمدعلی شاه خود را در برابر آنان ناتوان یافت و برای در امان ماندن از دست مشروطه‌طلبان، به سفارت روس پناه برد.

لیاخوف روسی، فرمانده قزاقان که این موضوع را شنید، به حضور فرماندهان فاتح تهران رسید و شمشیر خود را به عنوان تسلیم، در مقابل آنان بر زمین نهاد. در ساعت چهار بعد از ظهر همان روزی که تهران فتح شد، جلسه مهمی با حضور پانصد تن از نمایندگان مجلس و بزرگان پایتخت و آزادی خواهان معروف در بهارستان منعقد گشت.

این مجلس تاریخی که تحت عنوان «#مجلس عالی فوق‌العاده» انعقاد یافت، محمدعلی شاه را که به سفارت روس پناه برده بود، از سلطنت مستعفی شناخت و پسر او سلطان احمد میرزا ولیعهد را به سمت شاهنشاهی ایران اعلام کرد.

بدین ترتیب دروه استبداد صغیر که یک سال و بیست و دو روز به طول انجامیده بود به پایان رسید. محمدعلی شاه، مدت 57 روز در سفارت روس پناهنده محمدعلی شاه به اتفاق اعضای خانواده، رجال، شخصیت‌های دولتی طرفدار رژیم استبدادی و 500 قزاق مسلح وارد سفارت روسیه شد.

محمدعلی شاه پس از آن که لیاخوف روسی فرماندار نظامی تهران نیز از نمایندگان مجلس درخواست تأمین جانی برای خروج از ایران کرد، به سفارت روسیه درخواست پناهندگی داد.

محمدعلی شاه دو ماه پس از درخواست پناهندگی و در اوج قیام مردم - 18 شهریور 1288 - با راهنمایی سفارت روسیه و همراهی 120 قزاق ایرانی، سه سوار هندی، سه سوار روسی و نمایندگان سفارتخانه‌های روس و انگلیس تا مرز روسیه همراهی شد.

وی روز هفتم مهر از بندرانزلی راهی بندر ادسا در روسیه و از آنجا رهسپار اروپا شد. طبق توافق، قرار شد دولت ایران سالانه یکصد هزار تومان به او و خانواده‌اش پرداخت کند و در عوض او هم املاکش را به دولت واگذار کرده و جواهرات سلطنتی را پس دهد. یک روز پس از خروج محمدعلی شاه از کشور - هشتم مهر 1288 - مادر وی «#ام‌الخاقان» که دختر میرزا تقی خان امیرکبیر بود، درگذشت.

محمدعلی شاه روز 26 تیر 1290 از منطقه «#گمش تپه» در شمال ایران و به کمک برادرش برای تصرف تهران به حمله نظامی متوسل شد که این حمله نیز سرکوب شد و عده زیادی از رجال، نمایندگان و مقامات طرفدار وی در دولت، بازداشت و یا اخراج شدند.

محمدعلی شاه قاجار سرانجام در 16 فروردین 1303 در 54 سالگی بر اثر دیابت در پاریس درگذشت. مرگ او 15 سال پس از خروج وی از ایران و یک سال قبل از انقراض سلسله قاجار رخ داد. در مراسم تشییع پیکر محمدعلی شاه، احمدشاه آخرین پادشاه قاجار که در فرانسه اقامت داشت، همراه با عده زیادی از شاهزادگان و سران کشورهای اروپایی شرکت داشتند.

محمدعلی شاه در 1249 متولد شد، در 28 دی 1285 یک هفته پس از مرگ پدرش - مظفرالدین شاه - تاجگذاری کرد، در دوم تیر 1287 مجلس شورای ملی را به توپ بست، در 26 تیر 1288 از سلطنت خلع شد، در 18 شهریور 1288 از ایران گریخت و در 16 فروردین 1303 درگذشت. مرگ وی و مرگ پسرش احمدشاه به فاصله 6 سال رخ داد.